

THE SCIENCE OF PROJECT MANAGEMENT PRACTICE

11-Topic: Peculiarities of project management-oriented organizational activities.

Khusan Usmanov,
Associate professor of «Investment and project management»

ЛОЙИХАВИЙ БОШҚАРУВ АМАЛИЁТИ фанидан

11- Мавзу: Лойиҳани бошқаришга йўналтирилган ташкилий фаолиятнинг ўзига хос хусусиятлари

Хусан Усманов,
«Инвестициялар ва лойиҳа бошқаруви» кафедраси доценти

Режа:

1. Лойиҳага йўналтирилган ташкилот моҳияти.
2. Корпоратив лойиҳаларни бошқариш тизими.
3. Лойиҳа бошқарувининг етуклик модели.
4. Компанияларни сертификатлаш халқаро тизими.
5. Инновацион ечимлар платформаси.

Калит тушунчалар: оyiҳага йўналтирилган ташкилот, корпоратив лойиҳаларни бошқариш, етуклик модели, Керцнер модели, инновацион ечимлар платформаси.

Ташкилотни ривожлантиришнинг учта устуни

Лойиҳавий бошқарув ташкилотлар тизimini яратишга дастлабки 3 қадам

Лойиҳавий бошқарув соҳасида фаолият кўрсатувчи ташкилотлар ҳамжамиятини барпо қилиш;

Лойиҳавий бошқарув миллий стандартларини ишлаб чиқиш ва мунтазам такомиллаштириш;

Лойиҳавий бошқарув соҳасида фаолият кўрсатувчи ташкилотлар ўртасида барқарор иқтисодий муносабатларни ўрнатиш орқали уларнинг маҳсулотлари бозорини шакллантириш.

Лойиҳа ташкилотининг фаолияти мижоз компанияларининг муаммоларини ҳал қилишдан иборат.

Мижозлар муаммоларини ҳал қилиш лойиҳага йўналтирилган ташкилотнинг асосий фаолиятидир.

Тасаввур қилинг-а, сиз атрофингизга қараб, фақат битта нарсани ўйлайсиз: Қандай қилиб бирор нарсани аввалгисидан яхшироқ қилиш мумкин?

Лойиҳа менежери доимий равишда сўрайди: нима учун у ёки бу тарзда амалга оширилади ва бошқача эмас? Бундан ҳам яхшироқ қилиш мумкинми?

Сиз дунёдаги ҳамма нарсага шубҳа билан муносабатда бўлишингиз керак. Лойиҳага йўналтирилган ташкилотдаги одамлар ўз мижозлари дуч келадиган муаммоларни ҳал қилишга қандай ёндашадилар?

Фактларни қандай йиғиш ва тузиш, гипотезаларни синаш мумкин? Ечимни топишнинг асосий усули қандай?

Инновацион ечимлар платформаси

Инновацион ечимлар платформаси бизнес тизимини стратегик ривожлантириш соҳасида муҳим қарорни ишлаб чиқиш ва қабул қилиш атрофида алоқа ва иштирокчиларни бирлаштириш воситасидир.

Платформа доирасида инновацияларни яратиш ва уларни муваффақиятли юқори технологияли бизнес тизимларига айлантириш жараёни энг самарали усулда амалга оширилади.

Иштирокчиларнинг ўзаро ҳамкорлиги платформаси,

- биринчидан, компания эгалари, унинг раҳбарияти, маҳсулот ишлаб чиқарувчи ходимлар ва ундан фойдаланувчилар ўртасида янги алоқаларни шакллантириш;
- иккинчидан, манфаатдор томонлар ўртасидаги аниқ фарқларни йўқ қилиш, барча иштирокчиларнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда, уларни кейинчалик лойиҳа форматида амалга ошириладиган бизнес тизимининг мақсадли моделига қўшилишини назарда тутати.

Инновацион экотизим

Инновацион экотизимни ғоялар, кадриятлар, одамлар, маълумотлар ва ресурсларнинг кириш оқимлари билан тавсифланган *ўз-ўзини ташкил қилувчи, ўзини ўзи бошқарадиган ва ўзини ўзи ривожлантирадиган*, очиқ тизим деб тушуниш мумкин.

Шу маънода, **инновацион экотизим** – бу иқтисодий ва ижтимоий муносабатларнинг аниқ субъектлари фаолият қўрсатадиган иқтисодиёт. Инновацион экотизимнинг бошқалардан фарқи шундаки, у жамият ва бошқа соҳалар учун инновациялар, ғоялар, интеллектуал мулк ва одамларни ишлаб чиқаради.

Инновацион экотизимнинг(ИЭС) асосини новаторлар ёки инновацион шахслар — ўз мотивлари асосида ёки талаб асосида **янгилик яратадиган, ривожлантирадиган ва тарғиб қиладиганлар** ташкил этади.

Инноваторлардан ташқари, ИЭС инноваторларга ёрдам берадиган турли агентларни - инвесторлар, корпорациялар ва инновацияларни молиялаштирадиган фондларни ўз ичига олади.

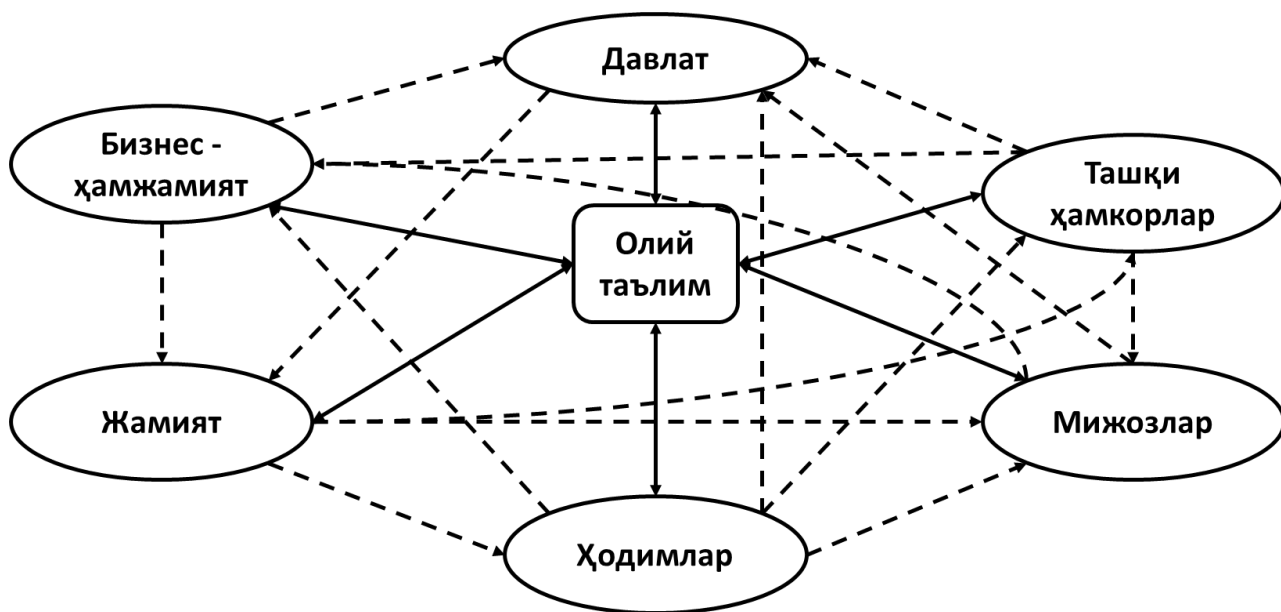
ИЭС ни қўллаб-қувватловчи иккита аниқ йўналиш мавжуд — инновациялар оқими ва инновацияларга бўлган талаб оқими. Шунга кўра, ИЭС нинг барча иштирокчиларини икки тоифага бўлиш мумкин – инновацияларга талаб яратадиганлар ва инновацияларни яратадиганлар.

Юқори технологияли соҳаларда таълимнинг аҳамияти

Маълумки, хом ашё тайёр маҳсулотларнинг катталиги тартибида арзонроқ; юқори технологияли маҳсулот нархи ва уни ишлаб чиқариш учун хом ашё нархи сезиларли даражада фарқ қилади. Худди шу қонуният таълим натижаларида ҳам намоён бўлади.

Назарий таълим йили тегишли ишлаб чиқаришда 2,8 йиллик иш стажига тўғри келади; малака оширишни бир даражага ошириш меҳнат унумдорлигини ва унинг самарадорлигини 1,8-3,2 баробар оширади.

Айниқса, юқори технологияли саноат ва менежментда олинган таълимнинг самарадорлиги жуда катта.

Иштирокчиларнинг ўзаро таъсири платформаси

Лойиҳага йўналтирилган ташкилотларнинг товар ва хизматлари бозорини ривожлантиришнинг уч босқичи

- профессионал ҳамжамиятни яратиш
- миллий стандартлаштиришни давом эттириш
- бозор лойиҳа бошқарув компанияси ташкил қилиш

Инновацион иқтисодий тизим асосини инноваторлар, ўз мотивлари асосида ёки талаб асосида янгилик яратадиган, уни ривожлантирадиган ва илгари сурадиган шахслар ташкил этади.

Узбу тизим инноваторлар билан бир қаторда инноваторларга, инвесторларга, корпорацияларга ва инновацияларни молиялаштирадиган асосларга ёрдам берадиган турли агентлардан иборат.

Инновацион иқтисодий тизимни қўллаб-қувватловчи иккита белгиловчи соҳа мавжуд:

1. инновациялар оқими
2. инновацияларга бўлган талаб оқими мавжуд.

➤ **Инновацион иқтисодий тизим иштирокчилари 2 тоифага бўлинади:**

- янгиликка талаб пайдо қилувчи
- янгилик яратувчиларнинг ўзи.

Инновацион иқтисодий тизим – бу ўз-ўзини ташкил этувчи, тартибга солувчи ва ўз-ўзини ривожлантирувчи очиқ тизим бўлиб, ғоялар, одамлар, қиймат, ахборот ва ресурсларнинг кириш оқимлари билан тавсифланган тизим сифатида тушуниш мумкин.

Шу маънода инновацион иқтисодий тизим-иқтисодий ва ижтимоий муносабатларнинг аниқ субъектлари фаолият кўрсатадиган иқтисодиётдир. Инновацион иқтисодий тизимнинг фарқи шундаки, у жамият учун инновациялар, ғоялар, интеллектуал мулк ишлаб чиқаради ва мутахассислар етиштиради.

Юқори технологияли тармоқларда малака ва билимнинг самараси

Маълумки, қиймат жиҳатидан хом ашё тайёр маҳсулотлардан арзонроқдир.

Ўз навбатида юқори технологияли маҳсулот ва анъанавий ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг нархи доим фарқ қилади.

Худди шу жиҳат таълим натижаларида ҳам яққол кўринади:

Хорижда бир йиллик назарий машғулотлар мос равишда ишлаб чиқаришдаги 2,8 йиллик ишларга тўғри келади;

Бир даражада ходимнинг малакасини ошириш меҳнат унумдорлиги ва унинг самарадорлигини 1,8–3,2 мартага оширади.

Юқори технологияли саноат ва бошқарувда олинган таълимнинг самарадорлиги айниқса юқори.

Адабиётлар:

1. Prahalad C.K. The Core Competence of the Corporation [Text]/ C.K. Prahalad, G. Hamel //Harvard Business Review. – 1990. – May-June. – 15 p.
2. Дойль П. Менеджмент: стратегия и тактика [Текст]/ П. Дойль / Пер. с англ. под ред. Ю.Н. Каптуревского. – СПб.: Издательство "Питер", 1999. – 560 с.
3. Sydow J. Project-Based Organizations, Embeddedness and Repositories of Knowledge: Editorial [Electronic resource] / Jorg Sydow, Lars Lindkvist, Robert DeFillippe. –Organization Studies. – 2004. – 25(9).
4. Kodama M. Project-based Organization in the Knowledge-based Society [Electronic resource] / Mitsuru Kodama. – Bookmark and Share Series on Technology Management.
5. Rugman A.M. Edith Penrose's Contribution To The Resource-based View of Strategic Management [Electronic resource] / A.M. Rugman, A. Verbeke // Strategic Management Journal. – 2002.
6. Олизько С. Проектно-ориентированная система управления. Опыт внедрения на ремонтном производственном предприятии [Электронный ресурс] / Олизько С., Романов А., Сунцова О. – Энергорынок, 2-6. – № 7. – Режим доступа: <http://www.sovtech.ru/analyric/?ID=44>.
7. Садков Д. Базовые проектно-ориентированные модели деятельности консалтинговой компании [Электронный ресурс] / Д. Садков, Г. Ципес.

Интернет ресурслар:

1. <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-upravleniya-proektno-orientirovannoy-organizatsiey/viewer>
2. <http://www.icpress.co.uk/business/p469.html>.
3. https://www.researchgate.net/publication/296694917_Osobennosti_upravlenie_pr_oektno-orientirovannoj_organizaciej